

Az Ótemetőtől a Pistályig

Az ótemető kapuján a Mártírok u. 7. szám alatti Budaörsi Görög katolikus Egyházközség hirdeti a hétfő, szerda, szombat, vasár- és ünnepnapra mise időpontokat. Az erre kiránduló fiatal pár érdeklődéssel olvassa a táblát, majd tanácstalanul visszafordul a szemközti keskeny Farkasréti utca felé. Aztán megdöbben magukat, és mégiscsak az 1700-as években létesült ótemető kápolnája, az egykori ravatalazó felé veszik az irányt.

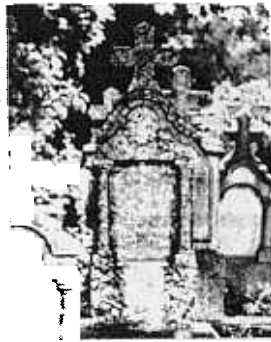
Alter Friedhof – így nevezték a budaörsi ótemetőt. Hertzog, Wéber, Osterziel, Schwindl, Fundt – betűzöm a megkopott sírfeliratokat. Itt a sírja a Wendler nevezetű remetének is, aki a közeli Kőhegy barlangjában tengette valaha életét. Ám az ótemető múltat idéző világában elcsodálkozom, hogy sem a temetőkeretet övező kerítésen, sem a temető területén semmi nyoma sem az őrzésnek, sem a felújításnak. Alighanem ezért határozta el többen, például Ritter Imre, a Budaörsi Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke, hogy meg kellene és meg is kell őrizni önmagunk és a jövő számára őseink temetőkeretjét.

Az ótemető története

A tiszteletre méltó kezdeményezés – a jelek szerint – nem marad csupán nemes szándék, hiszen van esély arra, hogy a mai és a Németországban élő egykori budaörsiek és segítők révén összegyűlik a szükséges pénz a temető rendbehozatalához. Vagy fogalmazhatnánk úgy is: a város vezetői és a német kisebbségi önkormányzat elképzelése megegyezik abban, hogy az ótemetőben a többnyire gondozatlan síremlékekből emlékparkot kell létesíteni.

Böngészgetem tovább az ótemetői sírköveket, a gót betűs Wenzel, Wintel, Müller, Winkler és másféle neveket. A megkopott sósokúti mészkőből faragott sírkövek kisebb-nagyobb távolságra emelkednek egymástól. Itt-ott szembeűnik egy-egy drágább vörös márvány kő is. Néhány sírkövön ovális keretbe helyezve az elhunytak fényképei a későbbi, a 30-as évekbeli temetkezési szokásokat idézik.

Feltevések szerint a *Budaörsi Ótemetőt* 1755-ben szentelték fel. Májig vitatott kérdés, hogy miért csak 1782-től található a legrégebbi sírkő, méghozzá néhai Mertzinger József plébános úré. E korból van még néhány ehhez hasonló díszes homokkőből készült papi sírkő. Valószínűleg azért nem maradt az 1755-

1782 közötti évekből fenn síremlék, mert annak idején, amikor megtelt az ótemető, átvitték a sírköveket a közelben megnyitott új budaörsi temetőbe, hogy a sírköveket ott újra hasznosítsák. Valószínűleg emiatt nem kerültek elő a templom körüli ótemető legrégebbi sírkövei, pedig adódhatott volna rá alkalom, hiszen például a második világháború idején számos elesett katonát itt temettek el, és az 1975. évi vízvezeték építés alkalmával is megbolygatták az ótemetőt.

Az új régitemető létesítése

1904. szeptember 14-én. Ezen a napon szentelték fel az ótemetőtől 300 méternyire a budaörsi "rég" temetőt. Ennek megnyitása után már csak elvétve vették igénybe az ótemetőt, amit 1956-ban használták utoljára. A régi temetőbe a katolikusok mellett csekély számú más vallási felekezetekhez tartozó budaörsi halottakat is temettek, és itt a sírkövek állapota, megmunkálása világosan mutatják a korábbi eredetet, éppen úgy mint a későbbi felújítás nyomait. Az ótemetőből átkerült sírkövek közül néhányon olvashatók még a nyomtatott gót betűkkel írt sírversek is, az egyik ilyen tíz soros sírvers címe a következő: Hier ruhet im Gott selig eingeschlafene. Itt nyugszik Isten akaratából alussza örök álmát...

A régi temetőben tiszták, rendezettek, gondozottak az utak, a sírok körül rendszeresek a látogatók, akik nem csak emlékezni, hanem szeretnék sírját méltón gondozni járnak ide. Rab Lászlóné – miután befejezte a síron a virágöntözést, a gyomlálást –, kérdésünkre elmondta hogy a családnak kriptája van a temetőben. Ezért őket elkerülik azok a problémák, amelyek más budaörsieket foglalkoztatnak, hogy hozzátartozóik már nem juthat hely a régi temetőben, csak a városon kívül megnyitott újban. A régi temető ugyanis már csak a családi sírboltokba vagy a

régebben megvásárolt sírhelyekre képes a halottakat befogadni. Az utak sarkán lévő kis szabad területeken kis urna-sírokat létesítettek, ezekben van még szabad hely.

Köztemető a városon kívül

Ilyen körülmények között a Budaörs–Törökbálint közigazgatási határán elterülő Pistályban jelölték ki és nyitották meg a nyolcvanas években a budaörsi köztemetőt. Másutt erre a célra alkalmas terület Budaörsön nem található, bár a döntéshozók is jól tudják, a köztemető megközelítése nehézkes és fásasztó. Helybéli vállalkozók esetleg fantáziát láthatnának abban, hogy megfelelő feltételekkel, hétvégeken és temetések alkalmával temetői járatokat indítsanak ide. Mint a pogármesteri hivatalban megtudtuk, nem ez azonban az egyetlen probléma. Évek óta keresik a köztemető bővítésének a megoldását is – hiszen becslésük szerint körülbelül nyolc-tíz évig elegendő a jelenleg rendelkezésre álló terület –, bővítésre azonban csak a temetőhöz kapcsolódó Törökbálinthoz tartozó közigazgatási területen nyílna lehetőség, a Törökbálint 097/120., 097/121., 097/122 helyrajzi számú magántulajdonban lévő ingatlanok megvásárlásával. Erre a célra az önkormányzat képviselőtestülete az 1997. évi költségvetés általános tartalékkeretéből vételárként 37 millió 379 ezer forintot biztosított, ami 800 forintot jelent négyzetméterenként. Ez idáig azonban nem sikerült egyezsége jutni a telektulajdonosokkal.

Bubor Gyula

Lezárult pályázat

Az önkormányzat nyilvános pályázati felhívást tett közzé a budaörsi köztemető további üzemeltetésére. A pályázati feltételek között hasonló nagyságrendű temető üzemeltetésére vonatkozó referencia, a cégbejegyzés, továbbá pénzügyi, gazdasági, műszaki referencia, s egy hónapnál nem régebbi APEH és tb-igazolás szerepel. A pályázat a temető esetleges bővítésére és krematórium létesítésének a lehetőségére vonatkozik. A pályázónak meg kell jelölnie az üzemeltetési lehetőségért fizetendő díjat, az üzemeltetési szerződés időtartamát, s a vállalt, fenntartási, őrzési munkálatokat is. A pályázat elbírálásának határideje 1997. július 30-a volt, eredményéről jövő havi számunkban a városi hírek között számolunk.